

Gaan de balkons weer vallen

Na het balkondrama in Maastricht (2003) en het instorten van een parkeerdek in Tiel (2002) vroeg HandHaving in 2007 een aantal gemeenten of de onrust over constructieve veiligheid terecht was. De Vereniging Eigen Huis stelde destijds dat gemeenten graag snel vergunningen willen afgeven en toetsen bouw-aanvragen daarom nauwelijks op het Bouwbesluit en constructieve veiligheid. Anno 2009 is er weer een flinke versoepeling van de procedures in aantocht. Gaan de balkons opnieuw vallen?

‘Schuiven met marges’

Gert-Jan van Leeuwen, voorzitter van de vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland:

„Economiestimulerende maatregelen zijn nodig, mits we hier over twintig jaar geen spijt van krijgen. In de jaren '80 is er een kapitaalstroom opgegaan aan snelle stadsvernieuwingsprojecten die nu niet meer voldoen aan de veiligheidsnormen. Een massale sloop is het gevolg. Door de kwaliteitseisen naar beneden te schroeven dreigt de veiligheid wederom in het geding te komen. Gemeenten worden aangespoord om soepeler ontheffingen af te geven. Hierdoor zijn er voor het aanpassen van bestaande woningbouw minder regels nodig. Zo bekijkt het kabinet nu of kantoorruimten ook als woningen kunnen worden gebruikt. Dat heeft echter consequenties voor de brandveiligheid. Hoever mag en kan er binnen de veiligheidseisen met marges worden geschoven? Ook van de Wabo verwacht het Rijk dat het de economie aanjaagt. Door procedures samen te voegen, moet de administratieve rompslomp verminderen. Dat vind ik echter een te optimistische gedachte. Als het kabinet na de invoering op 1 januari 2010 achterover

leunt, begint het voor de gemeenten pas echt. Daarnaast is de overheid zelf nog niet klaar met de automatisering, waaronder het digitaal loket, die ze voor deze wet uitrolt. Dit heeft een demotiverende invloed op de mensen en provincies die daarmee aan de slag moeten. De crisis- en herstelwet komt hier nog eens overheen.”

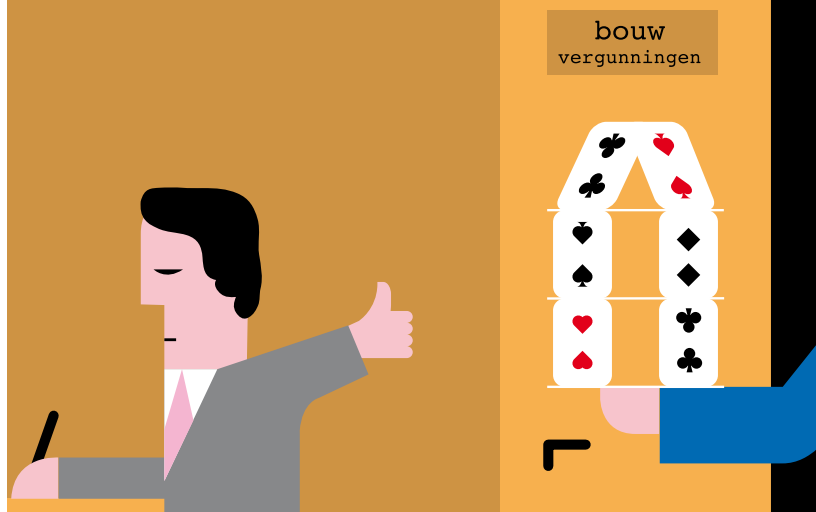
‘Certificering geen garantie’

Michiel de Lange, hoofd Toezicht, Handhaving en Constructieve Zaken bij de Dienst Milieu- en Bouwtoezicht in Amsterdam: „De versoepeling van regels lijkt mij een goede zaak, maar we moeten wel rekening houden met de consequenties. Sneller procedures doorlopen betekent in mijn ogen werkverschuiving in plaats van minder werk, in ieder geval voor de handhavers. Het effect op de veiligheid van bouwwerken, moet nog in de praktijk worden getoetst en zal pas over jaren echt duidelijk zijn. De verantwoordelijkheid voor het naleven van de bouwregels ligt nu grotendeels bij de aanvrager, de architect en de bouwer. Veel aanvragers zijn zich hiervan niet bewust en staan met de handen in het haar wanneer een ondeugdelijk bouwwerk moet worden afgebroken. Werken met gecertificeer-

de professionals geeft geen algehele garantie. Op 11 juli 2006 moesten bijvoorbeeld 196 bewoners aan het Bos en Lommerplein in Amsterdam-West op stel en sprong worden geëvacueerd. Uit onderzoek bleek dat de bouwconstructie van het complex niet deugde.”

‘Bouwbalie voor vergunningen’

Wim Janssen, bouwinspecteur gemeente Boekel: „Snelheid is inherent aan kwaliteitsverlies. Daar moeten we met zijn allen altijd beducht voor zijn. Landelijk de administratieve procedures verlichten vind ik een bijkomend voordeel. De Nederlandse klaagcultuur over wetten en regels is bekend. Nu krijgen we de kans om te bekijken of het anders kan. Wij werken nu drie jaar met versoepelde bouwregels. Daar gebruiken wij een bouwbalie voor en dit werkt prima. Aanvragers staan na een half uur met een bouwvergunning weer buiten als ze een ondertekende aanvraag van een gecertificeerde architect kunnen overhandigen. We verleggen hiermee de verantwoordelijkheid naar degenen die met het bouwproject aan de slag gaan. Zij moeten het bouwwerk blijven toetsen op het bouwbesluit. Dat was in het begin best spannend. Want in feite kun je een afgegeven vergunning niet meer intrekken zonder je eigen systeem in twijfel te trekken. Tot nu toe zijn we op het gebied van het naleven van de veiligheid geen grote constructieve afwijkingen tegen gekomen.”

(deel II)?

‘Burger als klant’

Sjaak de Wit, plaatsvervangend hoofd Bouwvergunningen in Tilburg: „Ik denk niet dat het verstandig is om afgesproken procedures klakkeloos aan de kant te schuiven bij het nemen van een besluit. Het is misschien mogelijk om binnen bepaalde kaders en onder bepaalde voorwaarden procedures te versoepelen zodat besluiten sneller genomen kunnen worden. Hierbij denk ik in eerste instantie aan bouwwerken van infrastructuur aard. Zo kan wellicht de werkgelegenheid in de bouw voor een deel behouden blijven. Bij het toepassen van de bouwregelgeving is oplettendheid geboden. De veiligheid van bouwwerken mag niet ter discussie staan. Ik vraag me wel af of burgers deze versoepeling van de regels zullen omarmen. Dat kan namelijk ook leiden tot andere problemen, zoals burenruzies. Ik ben benieuwd hoe deze situatie zich zal ontwikkelen in ons land van democratie en vrije meningsuiting. De verschillende, soms persoonlijke belangen kunnen leiden tot spanningen. De overheid zou zich beter kunnen focussen op een goede klantbehandeling. Zodat de burger zich echt klant voelt; iemand waar je iets extra's voor doet. Bij ons kunnen burgers sinds een aantal jaren een versnelde aanvraag doen. Voor ons ligt de nadruk op een zo goed mogelijke serviceverlening. Snelheid in combinatie met duidelijkheid. Aan de hand van werkprotocollen controleren we bouwwerken een of meerdere keren. De aanvrager en de bouwer blijven

verplicht om volgens het Bouwbesluit te bouwen. Het kabinet zal ons niet vragen hier de ogen voor te sluiten.”

‘Toezicht goed regelen’

Erik Kool, vakspecialist bouw VROM-Inspectie: „Het versoepelen van de bouwregels betekent niet het schrappen ervan, maar het verkorten van termijnen en procedures waar zowel de aanvrager als de gemeente baat bij hebben. Wetten en regelgeving zijn niet het zwakke punt in het bereiken van bouwveiligheid. Uit analyse blijkt dat tweederde van de missers ontstaat op de ontwerptafel, de rest gebeurt tijdens de uitvoering van het project. Vanaf de oprichting van de VROM-Inspectie in 2002 ben ik nauw betrokken bij constructieve veiligheid in de bouw. Naar aanleiding van diverse incidenten, zoals ingestorte daken na hevige regen- of sneeuwval, hebben we vijftien grote, nieuwe gebouwen gecontroleerd. De conclusie luidde dat slechts bij drie bouwwerken de constructieve veiligheid voor honderd procent was geborgd. Dat is een signaal dat we onze zaakjes in Nederland op dat gebied niet goed genoeg hebben geregeld. Vanuit de bouw en de gemeenten horen we geluiden dat dit alleen nog maar verslechtert. Het vakmanschap loopt terug en ontwerpers en bouwers kiezen eerst voor tijd en geld en dan pas voor kwaliteit. Dat laatste staat toch al onder druk door het steeds gecompliceerder wordende bouwproces. Het aantal bouwers en constructeurs aan een project neemt toe, met als risico dat informatie niet

goed wordt overgedragen. Versneld bouwen is prima, maar dan moeten we wel ook het toezicht goed regelen. Zodat we naderhand niet de rekening krijgen gepresenteerd en de kwaliteit tekortschiet.”

‘Selectiever omgaan met versoepeling’

Nico Steller, constructeur gemeente Kampen: „Achteraf handhaven zal een grotere rol gaan spelen als we de veiligheid van bouwwerken serieus willen blijven nemen. Door de versoepeling van de regels verliezen overheid en gemeenten het algehele overzicht en het inzicht op de uitvoering van bouwprojecten. We laten nu te veel aan het toeval over. Pas geleden nog heb ik een voorval meegemaakt, dat vooral een voorbeeld is van hoe het niet moet. Een bouwconstructeur van onze gemeente ontdekte tijdens een steekproef op het naleven van het bouwbesluit een aantal ernstige hiaten in de constructie van een vergunningsvrij bouwwerk. Dat speling in de dragers van de constructie voor instortingsgevaar kon zorgen, stond de aannemer niet voor ogen. Op zo'n moment hebben alle partijen het geluk dat de fout in een redelijk vroeg stadium werd ontdekt. Maar het is voor mij wel een aanleiding om de discussie te beginnen over het selectiever omgaan met de versoepeling van de bouwregels en het snel verstrekken van vergunningen.”

Tekst: Ellen van den Brand
Illustratie: Robert Vulkers